

Nariši se 5+

pedagoško gradivo

avtorica mag. Silva Karim

kazalo

o filmu	2
filmografski podatki	2
vsebina	2
o nastajanju filma	3
portret avtorja.....	4
kritike	4
film kot spodbuda k likovnemu izražanju otrok	5
sodobni pristopi k različnim načinom likovnega izražanja	6
film Nariši se kot motivacija	6
risanje s svetlobo	7
računalniška obdelava lastne podobe	7
fotografija	8
drip painting	9

o filmu

filmografski podatki

slovenski naslov **Nariši se**

izvirni naslov **Dessine-toi**

država produkcije Francija

leto produkcije 2010

tehnični podatki digibeta, barvni, 70 min

jezik brez dialogov

scenarij in režija Gilles Porte

fotografija Gilles Porte (AFC), Samuel Lahu, Sacha Wolf

montaža Catherine Schwartz

glasba Louis Sclavis

animacija Carine Khalifé, Benjamin Anton, Cédric Lecomte, Oerd Van Cuijeborg

igrajo otroci iz 33 držav

producent Claire Bodechon

produkcija 3B Productions, Gédéon Programmes, S'Imagine Films

prodaja doc & film international

žanr dokumentarni film

spletna stran www.dessinetoi.com

vsebina

Vizualno in pripovedno izčiščen film nas popelje na potovanje okoli sveta prek preproste otroške risbe s črnim flomastrom na steklo in z belim svinčnikom na črn papir. Režiser filma Gilles Porte se odpravi po 33 državah in petih celinah. Otrokom, ki jih srečuje, postavi eno samo nalogo – narisati morajo svoj portret. Otroci, ki so pogosto še premajhni, da bi znali pisati in brati, v preprostih risbah izpovedujejo tisto, kar se jim zdi pomembno. Opazujemo lahko, kako se na njihovih obrazih menjujejo ustvarjalni zanos, smeh, zamišljenost in veselje, pa tudi zadrega ob odsotnosti navdiha ali jeza ob potezi, s katero niso zadovoljni. Skozi njihove risbe spoznavamo, kako podoben drugim in kako poseben je sleherni otrok. Film se navdihuje pri besedah Pabla Picassa: »Vse življenje sem potreboval, da bi se naučil slikati kot otrok.«

o nastajanju filma

Po francoskem izvirniku prevedla Lučka Leskovec.

Projekt, ki je svoj vrhunec doživel v obliki filma **Nariši se**, se je pravzaprav začel leta 2005, ko je Syrine, hči režiserja Gillesa Porta, začela obiskovati vrtec. Porte je opazoval risbe, ki so jih otroci risali in obešali nad obešalnike s svojim imenom, da bi lažje prepoznali, kdo je njihov avtor. Gilles se je odločil, da združi avtoportrete otrok in njihove fotografije; tako so aprila 2006 predstavili razstavo, na kateri je bilo 170 majhnih avtoportretov otrok od tretjega do šestega leta in prav toliko njihovih fotografij. Nato je začel razmišljati, da bi razširil svojo zbirko, in ko je odpotoval v Kenijo k svoji sestri, zdravnici brez meja, je idejo uresničil. S pomočjo tamkajšnjih nevladnih organizacij, kot so UNICEF, Klovni brez meja in Solidarité Laïque, je posnel nove fotografije kenijskih otrok.

Septembra 2008 sta Francoska nacionalna komisija za UNESCO in ILHR, mednarodna liga za človekove pravice, postala uradna partnerja projekta. Mesec dni kasneje je izšla knjiga »*Portreti/Avtoportreti*« in do novembra 2009 so zbrali že tisoč diptihov otrok, mlajših od šestih let. Porte je začel ob otroškem risanju snemati tudi kratke filme. Za proslavo 20. obletnice Konvencije o otrokovih pravicah je posnel kar 80 kratkih filmov, nato pa skupaj z urednico Catherine Schwartz, ki ga je spremljala skozi ves proces, pregledal prek 600 risb ter se odločil posneti dolgometražni film.

Porte in njegov asistent Samuel sta z dvema kamerama in drugo, več kot dvestokilogramsko opremo prepotovala 33 držav. V njih sta, ponovno s pomočjo nevladnih organizacij in tolmačev, spoznala 4000 otrok. Dala sta jim eno samo navodilo – ko zaključijo z risbo, morajo zapreti pokrovček flomastra – tako sta vedela, kdaj ustaviti snemanje. V času snemanja so porabili 123 črnih flomastrov, 500 belih barvic in 2000 listov črnega papirja.

V montaži sta se Schwartzeva in Porte odločila, da bo film najbolje deloval brez komentarja, ki bi dogajanje pojasnjeval. K sodelovanju sta povabila znanega jazz glasbenika in klarinetista Louisa Sclavisa, ki je poskrbel za glasbeno spremljavo, ne da bi pred tem videl risbe otrok. Tako glasba variira od otroka do otroka, včasih se pojavi kot igriv partner, spet drugič je bolj umirjena, venomer pa spremlja risbe s pravo distanco. V montažni sobi so nastajale tudi ideje za prehode med samimi kadri.

Eno glavnih Portovih vodil je bilo, da se odrasli čim manj vmešavajo v film. Na otroških obrazih je namreč želel prikazati tiste odrasle poglede, ko nas otroci »pocukajo za rokav, da bi pritegnili našo pozornost«. Otroška mimika ga je na trenutke pritegnila celo bolj kot risbe same. Tudi risbe je puščal nedotaknjene, na prehodih pa občasno zaplešejo v animaciji. Animatorji, ki so skrbeli za ta del filma, so imeli stroga navodila, da otroškim risbam nikakor ne

smejo ničesar dodajati; Porte je namreč želel, da film ostane prvenstveno otroški. Ko ga je nato predvajal 300 otrokom s hčerine šole, je bil navdušen nad zamaknjenostjo, ki jo je vzbudil.

Porte pravi, da je bil njegov namen sprva zgolj to, da posname »poetičen« film, vendar se je pri delu z otroki z vsega sveta kaj kmalu zavedel tudi družbenega in političnega konteksta, v katerem otroci živijo – vsakih 5 sekund otrok umre zaradi lakote, 72 milijonov jih ostaja brez pravice do izobrazbe, hkrati pa nepismenost bremeni 800 milijonov odraslih.

Celoten projekt »Portreti/Avtoportreti« je prišel maja 2010 pod uradno sponzorstvo UNESCA.

portret avtorja

Gilles Porte je kot asistent snemalca sodeloval pri filmih Jacquesa Audiarda, Marcela Carnéja, Raoula Ruiza, Marouna Baghdadija, Patricea Chereauja, Costa-Gavrasa, kot direktor fotografije pa je podpisal pod filme Abbasa Fahdela, Johna Lvoffa, Christiana Philiberta in mnogih drugih. Leta 2003 je s režiserko Yolande Moreau (v filmu je tudi igrala) posnel celovečerni film **Quand la mer monte (Ko pride plima)** in zanj prejel nagradi cezar za najboljši film in za najboljšo igralko. Trenutno se pripravlja na snemanje novega celovečerca, katerega dogajanje je postavljeno v vojno v Indokini.

kritike

Film raziskuje pristno formo road movieja, kjer se ceste prenehajo in se pričnejo širne krajine, polne otrok žarečih obrazov, premikajočih se rok in oči, ki kažejo, da je umetnost – čustvo. Zdi se kot čudežna dežela in zrcalo, na drugi strani stekla pa kamera. Vsekakor je steklo središče zgodbe, nekakšen katalizator, na katerem se izrisujejo in izginjajo zgodbe, z vsakim otrokom posebej.

- Bernard Chambaz, pisatelj

»Očarljiva parada velikih oči in majhnih obrazov v filmu Gillesa Porta uspe ujeti otroštvo v vsej njegovi čistosti.«

- Guillemette Odicino, *Télérama*

»Nariši se je film, ki bo vzbudil radovednost antropologov in umetnikov ter prevzel otroke in starše.«

- Matthieu Darras, *Positif*

film kot spodbuda k likovnemu izražanju otrok

mag. Silva Karim

Režiser Gilles Porte je 20. obletnico ratifikacije Konvencije otrokovih pravic počastil na prav poseben način. Na tisoče otrok iz različnih dežel in celin je povabil, da so pred filmsko kamero risali svojo lastno podobo. Gre za majhne otroke, praviloma v starosti med tremi in šestimi leti, za otroke, ki še ne znajo pisati in brati. Pričujoči film je rezultat tega njegovega prizadevanja.

Nekateri otroci so risali z belim risalom na črnem papirju. Drugi način, s katerim je avtor spodbudil likovno izražanje otrok, je še bolj poseben. Za slikovno podlago je postavil prozorno steklo, otroci so stali za steklenim panojem in risali. Kamera, stoječa pred steklom, ni beležila zgolj neposrednega nastajanja risbe, pač pa tudi otrokove kretnje, njegov izraz na obrazu, čustveni naboj, njegovo neposredno občutenje risala. Da, občutek imamo, da je marsikateri otrok risalo prvič držal v svoji roki. Njihovo likovno pripovedovanje ima prav zaradi snemalnega zornega kota posebno moč.

Fotografija v tem filmu je razkošna, večkrat nam daje občutek dramatične atmosfere. Izrazno moč filma dopolnjuje učinkovito zvočno ozadje.

V dogajalni prostor nas režiser popelje prek podob sveta, v katerem otroci živijo. Priča smo blatnim potem, neskončnim savanam, pusti pokrajini žgočih barv, oblakom, ki begajo prek dežele. Hkrati se tu in tam pojavi animacija, risbe otrok oživijo in na tak ali drugačen način popeljejo gledalčevo oko prek zaslona in okrepijo njegovo pozornost.

Otroci rišejo samozavestno, v glavnem verjamejo v svojo risbo, le redkokdaj popravljajo, kar je tudi značilno za to njihovo razvojno stopnjo. Nekateri se omejujejo na figuro, drugi naštevajo: črte in črtice, kroge in krogce ... ali pa v nedogled nizajo male, shematizirane človečke. So tudi takšni, ki z likovnimi znaki napolnijo ves stekleni format – občutek imamo, da so na steklu pričarali zapleteno arabesko ali del očarljive orientalske preproge.

Film **Nariši se** je uporaben učni pripomoček za delo s skupinami mlajših otrok, od predšolskih do nekako zaključenega prvega triletja, lahko tudi z nekoliko starejšimi. Ob ogledu filma bodo otroci razvijali občutljivost za kulturne raznolikosti, doživeli in začutili bodo drugačne dežele, drugačne ljudi. Razvijali bodo svojo sposobnost opazovanja in prostorsko predstavljalnost, pri tem pa negovali tudi svoje emocionalne in estetske osebne kvalitete.

sodobni pristopi k različnim načinom likovnega izražanja

Umetnost druge polovice dvajsetega stoletja, predvsem pa načini umetniškega izražanja s preloma tisočletja, se zdijo kot nepregledna množica različnih izraznih smeri. Za omenjene umetniške prakse je značilno, da so blizu drugim medijem (film, arhitektura, zvok itd.). Tisto, kar je v tradicionalni umetnosti slika ali kip (čeprav v abstraktni obliki), je v umetniških izkušnjah zadnjih desetletij dvajsetega stoletja bistveno manj zastopano, pač pa prihaja do izraza kulturna in sociološka določenost problemov sodobne družbe. Tako se dandanes likovna umetnost manifestira v različnih oblikah. V sodobnem času smo priča mnogim -izmom, umetnostnim praksam, pri katerih poudarek ni na slikarskem platnu oz. risalnem listu, pač pa na raznovrstnih sodobnih oz. nekonvencionalnih medijih.

Cilj likovne vzgoje otrok ni zgolj razvijanje veščine risanja in slikanja, pač pa razvijanje ustvarjalne likovno izrazne zmožnosti z različnimi likovnimi tehnikami, materiali in tehnologijami. Pri tovrstnem likovnem izražanju bodo otroci na poseben, izviren način dosegali cilje, zapisane v učnem načrtu za likovno vzgojo. Navajamo najpomembnejše:

- razvijanje risarskih in slikarskih zmožnosti pri izražanju z linijo in barvo,
- negovanje individualnega likovnega izraza,
- pridobivanje izkušenj s posebnimi likovnimi materiali, podlagami in tehnologijami,
- razvijanje občutka za uporabo različnih vrst črt, smeri, velikosti ...,
- razvijanje občutka za bogatenje upodobljenih oblik s podrobnostmi,
- razvijanje motorične spretnosti,
- razvijanje občutka za orientacijo na ploskvi in v prostoru,
- razvijanje svojih socialnih zmožnosti pri risanju v skupini.

film Nariši se kot motivacija

Film **Nariši se** je primeren motivacijski pripomoček, na osnovi katerega lahko izpeljemo likovno delavnico, v kateri otroci z alkoholnimi flomastri rišejo na steklo. Dogajanje lahko posnamemo s kamero in ustvarimo lasten film.

Takšna likovna delavnica je za mlajše otroke prav posebna izkušnja. Ob dobri organizaciji pa je ni težko izvesti. Nekoliko drugačen didaktični pristop prinaša v učni proces posebno svežino in sproščenost. Prav to pa sta pogoja za spodbujanje otrokove ustvarjalnosti in likovne občutljivosti ter za njegovo sproščeno izražanje občutij, stališč in vrednot.

Za delavnico potrebujemo:

- večja okna oz. steklene površine,
- alkoholni flomaster,
- video kamero,
- po potrebi tudi studijske luči,
- dvd predvajalnik.

risanje s svetlobo

Eden od zanimivih didaktičnih pristopov, pri katerem uporabljamo manj običajno tehnologijo, je risanje s svetlobo. Pri tem atraktivnem načinu risanja si otroci pridobijo izkušnje z gibanjem točke (vira svetlobe) in z nastajanjem aktivne linije. Otroci v temnem prostoru pred fotografskim aparatom v roki premikajo baterijsko svetilko v različne smeri in na ta način rišejo risbo – kot so si jo zamislili v glavi. Fotografski aparat mora seveda imeti daljši čas zaklopa, da posname fotografijo gibanja svetlobne točke.

Za delavnico potrebujemo:

- temen prostor (idealna je popolna tema),
- fotografski aparat z manualno funkcijo (daljši čas zaklopa),
- računalnik s programom za obdelavo slik in
- kakovosten tiskalnik.

računalniška obdelava lastne podobe

Računalniški programi za obdelavo bitnih slik postajajo vedno bolj dostopni, saj imamo poleg slavnega Adobovega Photoshopa na svetovnem spletu že zelo uporabne brezplačne različice, med katerimi je npr. pogosto uporabljen PhotoFiltre. Za otroke in najstnike je likovna naloga z grafično obdelavo lastnega portreta privlačna, saj v različice lastne podobe otroci oz.

mladostniki vnašajo lastna doživetja, odnos do samega sebe, v njih raziskujejo in na svojstven način podoživljajo sami sebe. Delavnica se dobro navezuje na podobe poparta (Andy Warhol ...).

Za delavnico potrebujemo:

- fotografski aparat,
- računalnik s programom za obdelavo slik (npr. PhotoFiltre),
- tiskalnik.

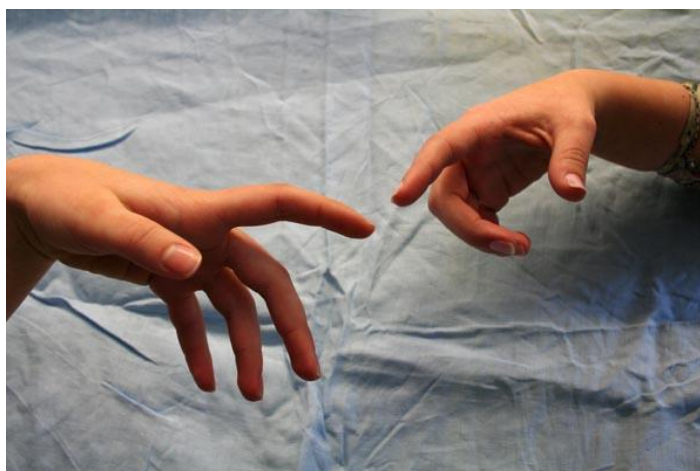

fotografija

Sodobna tehnologija z digitalnim fotoaparatom in pripadajočimi računalniškimi orodji nam omogoča veliko možnosti likovnega izražanja – izražanja v smislu sporočila, ki ga otrok (mladostnik) vključi v svoj posnetek. Tovrstne delavnice so vsekakor vzgojne, saj omogočajo, da bodo otroci in mladostniki v današnji vizualni poplavi podob lažje presojali med boljšim in slabšim, izrazno močnim in sporočilno praznim, kičastim ... Glede na starostno stopnjo je fotografija primeren medij tudi za izvedbo različnih konceptualnih postavitvev.

Za delavnico potrebujemo:

- fotografski aparat,
- računalnik s programom za obdelavo slik (npr. PhotoFiltre),
- tiskalnik.

drip painting

Jackson Pollock, predstavnik ameriškega abstraktnega ekspresionizma, je razvil posebno tehnologijo slikanja: na slikarsko platno, razgrnjeno na tleh, je polival oz. kapljal barvo. Njegovo tehniko slikanja so strokovnjaki poimenovali *drip painting* (dripping = kapljanje). Z otroki lahko izpeljemo drip painting kar na naslednji povezavi: <http://drips.nalindesign.com/>.

Za delavnico potrebujemo:

- računalnik s povezavo na svetovni splet,
- tiskalnik.

Ustvarjamo seveda lahko tudi drugače, možnosti so neizčrpne. Imamo računalniške programe za vektorske risbe, programe za animacije, internetne programe za risanje stripov ... in še veliko drugega. Vsaka ustvarjalna izkušnja otroku nekaj da, in prav to je tisto, kar velja.

Ne smemo pa pozabiti, da otrok (mladostnik) potrebuje tudi pristen stik z materiali, v roki mora čutiti risalo, čopič, glino ... Likovni material ima svojo moč, prek katere otrok na svojstven način spozna svet in življenje. Računalnik in druge tehnologije jemljemo kot orodja, ki otroku širijo možnosti izražanja ter ga navajajo na ustvarjalno in kritično razmišljanje.

Eksperimentiranje z različnimi materiali in sodobnimi tehnologijami otroke vzgaja tudi kot uporabnike kulturnih dobrin. Razstava sodobnega avtorja bo otroku (mladostniku) bližja, če bo imel tudi sam določene izkušnje, povezane z uporabo različnih sodobnih tehnologij.